ANIVERSARI

M. Glòria Roig

Avui us posareu el vestit gris marengo, la camisa blanca i llacet al coll. Avui sortireu de casa com un nuvi neguitós i passejareu pel poble la vostra figura endiumenjada com una provocació. Avui és 14 d'abril, avui és festa per a vós. Avui, vós ho sabeu, sereu tot el dia esclau del record, però als ulls dureu la decisió de mantenir el ritu encara que l'enyor se us installali al cor i us arrenqui la crosta d'indiferència que us salva.

Entrareu al cafè, altiu i solemne, i us treureu amb estudiada displicència el barret —atribut de senyor de mena— d'ales ratades pel temps i la penúria. Us atansareu al taulell i demanareu la «medicina» habitual. Amb el vas de conyac a la mà —amb selz perquè duri més— anireu a seure al rotllat dels amics —amics?— vells vençuts com vós que avui us rebran amb un interrogant burleta als ulls. Es farà el silenci després de les primeres salutacions fins que algú farà la pregunta innecessària de per què aneu tan mudat. I vós, cofoi, els recordareu, fent-vos el dolgut per la seva ignorància, que tal dia com avui, ja fa molts anys, es proclamà la República. I tornarà el silenci. I tots us endinsareu en la pròpia història. Però ningú no té la vostra història i aviat, subtilment, la conversa us escollirà per a un protagonisme que vós no rebutjareu.

I sorgiran les paraules de cada any, les frases fetes de la història reiteradament contada. I els fantasmes seuran amb vosaltres per celebrar la seva supervivència. Seurà el vostre pare, militant d'un partit nacionalista,

republicà i d'esquerres, protagonista de la Història —membre del govern— l'home que us mostrà un món d'ideals i us introduí en el projecte de somni. Heroi abatut que us duguè amb fermesa i dignitat a un exili massa, massa llarg. Tan llarg que per ell encara dura, colgat en terra de la Catalunya francesa —com vós puntualitzeu— que no sempre fou prou acollidora, però que ara, sollícita, guarda el cos de l'heroi fins que el pugueu retornar. Les vostres paraules retornaran el pare i retornaran les llàgrimes a humitejar els ulls marcits d'alcohol, rojencs de plor sec de nen gran, orfe i vençut.

I amb el pare seurà la dona. La Dona. Aquella dona amb la qual us casareu un 14 d'abril també —cerimònia civil, és clar— i que us atorgà el primer paper en una història de passions i sordidesa representada davant uns espectadors àvids d'emocions, encara que fossin manllevades, delerosos de veure en la tragèdia d'altri el conhort a la pròpia insignificança.

I en parlar de la dona, els ulls dels companys es faran més vius i una morbositat cruel es desvetllarà al fons de les ninetes pansides que us esguarden. Buscaran en el vostre rostre, en una tremolor de la veu, en un silenci, una resta de la passió que us feu vulnerable. I vós caureu en el parany i desgranareu records, despullareu davant els seus ulls lascius la vostra història d'amor. Disfressareu la recança amb alguna paraulota irreverent i algun qualificatiu despectiu, que no amargarà la tendresa, els dirà que la bandarra us donà la vida que ells no tingueren mai. I no caldrien les vostres paraules per recordar-los escenes mítiques de cossos nusos i ebris passejant una desafiant felicitat pels carrers closos de finestres espectants. Els crits, els cops, la concupiscència, la sang i el sexe ompliran la taula i vós endevinareu, darrera una pretesa commiseració, l'enveja, encara.

Algú, impotent, trencarà el ritu i s'acomiadarà pretextant que es fa tard per anar a dinar. Un a un deixaran la taula i permetran que vós pagueu el beure. És el preu de llogar la claca.

Dinareu a la fonda. Avui la casa us faria mal. Solitari llegireu el diari tot dinant —ai! aquests costums moderns— per tenir un lloc on dipositar els ulls cansats.

La tarda serà llarga. Trobareu d'altres companys

—gent de la claca també— que faran com si us coneguessin de bell nou i us reclamaran la història que vós repetireu amb una mena de delit massoquista.

La nit us rebrà més trist, més ebri. No us calen excuses per beure. El vostre cos de prohom emmagatzema cada dia massa alcohol. Teniu el fetge desfet però sobreviviu. És una supervivència suportable perquè la beguda us emmascara la lucidesa que, de tant en tant, us esglaia el cervell. Retirareu a casa tard, com més tard millor, i jeureu al llit l'embriaguesa d'un dia curull de records invocats en una periòdica cerimònia de fidelitat estèril.

La son us acaronarà amb mans d'absències i us embolcallarà la solitud amb teixits càlids d'enyorança. Ningú, ni els esperits desvetllats avui, no us faran companyia.

Demà retrobareu el vestit de diari i canviareu el llacet per la quotidiana corbata. Veureu els companys i sorgiran les converses rutinàries. Parlareu de política i de sexe. Fingireu una indolència exagerada i comentareu de passada quanta feina teniu al vostre rònec bufet d'advocat. Res no és cert, ni l'aventura galant d'anit que contareu amb prou minuciositat per fer-la creïble a l'auditori. Potser no us creuran, potser ni us escoltaran. I tornareu a pagar el beure. I tornareu a ésser el patètic senyor disfressat de cràpula, la imatge del fracàs.

Demà, un dia qualsevol encetarà l'itinerari que us mena del present esquerp al proper aniversari de l'inici del temps que se us negà, a la renovada immolació purificadora als déus del passat.